

si, a præfatis erroribus, eorumque prædicatione, ac publicatione, & assertione, defensione quoque, & librorum seu scripturarum editione super eisdem, sive eorum aliquo omnino desistant, librosque, ac scripturas omnes, & singulas, præfatos errores, seu eorum aliquos quomodolibet continentes, comburant, vel comburi faciant. Ipse etiam Martinus errores, & assertiones huiusmodi omnino revocet, ac de revocatione huiusmodi per publica documenta in forma juris valida, in manibus duorum Prælatorum consignata, ad nos infra alios similes sexaginta dies transmittenda, vel per ipsummet (si ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cum præfato plenissimo salvo conductu, quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de ejus vera obedientia nullus dubitationis scrupulus valeat remanere.

Et inobedientes pœnis hic contentis innotat.

§.11. Alias si (quod absit) Martinus præfatus, complices, fautores adherentes, & receptatores prædicti, secus egerint, seu præmissa omnia, & singula infra terminum prædictum cum effectu non adimpleverint, Apostoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominem, post primam, & secundam correctionem, vitandum docuit, ex puncto, prout extunc, & e converso, eundem Martinum, complices, adherentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tamquam aridos palmites in Christo non manentes, sed doctrinam contrariam catholicæ fidei inimicam, sive scandalosam, seu damnatam, in non modicam offensam divinæ majestatis, ac universalis Ecclesiæ, & fidei catholicæ detrimentum, & scandalum dogmatizantes, claves quoque Ecclesiæ vilipendentes, notorios, & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate, fuisse, & esse declarantes eosdem, ut tales, harum serie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus utriusque sexus Christianis supradictis volumus, & mandamus. Eosque omnes, & singulos omnibus supradictis, & aliis contra tales a iure inflictis pœnis, præsentium tenore subiicimus, eisdem irretitos fuisse, & esse decernimus, & declaramus.

Opera Lutheri omnia damnata, & prohibita illa imprimi, teneant, &c.

§.12. Inhibemus præterea sub omnibus, & singulis præmissis pœnis, eo ipso incurrendis, omnibus, & singulis Christianis superius nominatis, ne scripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita, vel edita, aut condenda, vel edenda, seu eorum aliqua tamquam ab homine orthodoxæ fidei inimico, atque ideo vehementer suspecta, & ut ejus memoria omnino deleatur de Christianis consortio, legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se, vel alium, seu alios directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, publice, vel occulte, seu in domibus suis, sive aliis locis, publicis, vel privatis, tenere quomodolibet præsumant, quinimmo illa comburant, ut præfertur.

§.13. Monemus insuper omnes, & sin-

gulos Christianos supradictos, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ut hæreticos prædictos declaratos, & condemnatos, mandatis nostris non obtemperantes, post lapsum termini supradicti evitent, & quantum in eis est, evitari faciant, nec cum eisdem, vel eorum aliquo, commercium, aut aliquam conversationem, seu communionem habeant, nec eis necessaria ministrent.

AN. CH. 1520. Moner omnes fideles ut evitent supradictos hæreticos.

Lutherum, ejusque sequaces capi mandata sub pœnis de quibus hic.

§.14. Ad majorem præterea dicti Martini, suorumque complicum, fautorum, & adherentium, ac receptatorum prædictorum, sic post lapsum termini prædicti declaratorum hæreticorum, & condemnatorum confusionem, universis, & singulis utriusque sexus Christianis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, collegiarum, ac inferiorum Ecclesiarum Prælati, capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium, (præsertim ejus Congregationis, cujus dictus Martinus est professus, & in qua degere, vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon universis, & singulis principibus, quacumque Ecclesiastica, vel mundana fulgentibus dignitate Regibus, Imperatori, Electoribus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus; Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Dominicellis, Communitatibus, Universitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Terris, Castris, & locis, seu eorum habitatoribus, civibus, & incolis, omnibusque aliis, & singulis supradictis, per universum Orbem, præsertim in eadem Alemania constitutis mandamus, quatenus sub prædictis omnibus, & singulis pœnis, ipsi vel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adherentes, receptantes, & fautores personaliter capiant, & captos ad nostram instantiam retineant, & ad nos mittant: reportaturi pro tam bono opere, a nobis, & Sede Apostolica remunerationem, præmiumque condignum, vel saltem eos, & eorum quemlibet, de Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis, & aliis Ecclesiis, domibus, Monasteriis, Conventibus, Civitatibus, Dominiis, Universitatibus, Communitatibus, Castris, Terris, ac locis respective, tam clericis, & regulares, quam laici, omnes, & singuli supradicti omnino expellant.

Loca ad que declinaverit Lutherus, & ejus sequaces interdicto subiacentur.

§.15. Civitates vero, Domina, Terras, Castra, Villas, comitatus, fortalicia, Oppida, & loca quacumque ubilibet consistentia, eorum, & earum respective Metropolitanas, Cathedrales, Collegiatis, & alias Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Domus, Conventus, & loca, religiosa, vel pia, cujuscumque ordinis, ut præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare contigerit, quamdiu ibi permanserint, & tri-duo post recessum, Ecclesiastico subiicimus interdicto.

Præcipit præfatis, ut Lutherum, & ei

§.16. Et ut præmissa omnibus innotescant, mandamus insuper universis Patriarchis,

AN. CH. 1520. adherentes, hæreticos publicari faciunt.

Et Consi. ista publicari mandata, & excommunicari publicationem impediunt.

Transumpti credi jubet.

Iussu publicandi hanc Bullam.

chis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, ac Collegiarum Ecclesiarum Prælati, Capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis Ordinum supradictorum regularibus, fratribus Religiosis, Monachis exemptis, & non exemptis supradictis, ubilibet præsertim in Alemania constitutis, quatenus ipsi, vel eorum quilibet sub similibus censuris, & pœnis, eo ipso incurrendis, Martinum, omnesque, & singulos supradictos, qui elapso termino huiusmodi mandatis, seu monitis nostris non paruerint, in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festivis diebus, dum inibi major populi multitudo ad divina convenerit, declaratos hæreticos, & condemnatos publice nuncient, faciantque, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus arctius evitari.

§.17. Necnon omnibus Christianis, ut eos evitent, pari modo sub prædictis censuris, & pœnis. Et præfentes literas, vel earum transumptum sub forma infra scripta factum, in eorum Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, Conventibus, & aliis locis, legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque, & anathematizamus omnes, & singulos, cujuscumque status, gradus, conditionis, præminentie, dignitatis, aut excellentie fuerint qui, quo minus præfentes literæ, vel earum transumpta, copie, seu exemplaria, in suis terris, & dominiis, legi, affigi, & publicari possint, fecerint, vel quoquo modo procuraverint, per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite vel expresse.

§.18. Postremo quia difficile foret præfentes literas ad singula quæque loca deferri, in quibus necessarium foret, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod earum transumptis manu publici Notarii confectis, & subscriptis, vel in Alma Urbe impressis, & sigillo alicujus Ecclesiastici Prælati munitis, ubique stetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis staretur, & adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§.19. Et ne præfatus Martinus, omnesque alii supradicti, quos præfentes literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earumdem literarum, & in eis contentorum omnium, & singulorum prætereundere valeant, literas ipsas in Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon Cathedralium Ecclesiarum Brandeburgens. Misnen., & Mespbergen. valvis affigi, & publicari volumus. Decernentes, quod earumdem literarum publicatio sic facta, supradictum Martinum, omnesque alios, & singulos prænomatos, quos literæ huiusmodi quomodolibet concernunt, perinde arctent, ac si literæ ipse die affixionis, & publicationis huiusmodi, eis personaliter lectæ, & intimatæ forent, cum non sit verisimile, quod ea quæ tam patienter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

§.20. Non obstantibus Constitutioni-

bus, & Ordinationibus Apostolicis, seu si supradictis omnibus, & singulis, vel eorum alicui, aut quibusvis aliis a Sede Apostolica prædicta, vel ab ea potestatem habentibus, sub quavis forma, etiam confessionali, & cum quibusvis etiam fortissimis clausulis, aut ex quavis causa, seu grandi consideratione, indultum, vel concessum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales importantes, de indulto huiusmodi mentionem, ejusdem indulti tenores, clausulas, & formas, perinde ac si de verbo ad verbum infererentur, ita ut omnino tollatur, præfentibus pro expressis habentes.

Sanctio pœnalis.

§.21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ damnationis, reprobationis, refectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obsecrationis, requisitionis, monitionis, assignationis, concessionis, condemnationis, subjectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. P. An. 9. 16. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo, quingentesimo vigesimo xvii. Kalen. Julii Pont. nostri Anno VIII.

XLV.

Damnatio, & excommunicatio Martini Lutheri hæretici, & ejus sequacium.

LEO EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem, ex tradita sibi divinitus potestate, pœnarum spiritualium, & temporalium, pro meritorum diversitate, dispensatorem, constitutum, ad reprimendum nefarios conatus perverforum, quos noxia voluntatis adeo depravata captivat intentio, ut Dei timore postposito, canonicis sanctionibus, mandatisque Apostolicis neglectis, atque contemptis, nova, & falsa dogmata excogitare, ac in Ecclesia Dei nefarium schisma inducere, aut schismaticis ipsis inconfutibilem Redemptoris nostri tunicam, orthodoxæque fidei unitatem scindere fatigentibus, favorem præbere, assistere, adhærereque non verentur; ne Petri navicula sine Governatore, & remige navigare videatur, contra tales, eorumque sequaces, acrius insurgere, & exaggeratione pœnarum, & alias opportuno remedio ita providere, ne iidem contemptores in reprobam sensum dati, illisque adherentes, falsis commentis, ac subdolis eorum malitiis simplicem turbam decipiant, ac in

Proœmium.

in eundem errorem, & ruinam secum trahant, ac veluti morbo contagioso contaminent, & ad maiorem ipsorum damnatorum confusionem, omnibus Christifidelibus publice ostendere, ac palam declarare, quam formidabilium censurarum, & poenarum illi rei existant, ad hoc, ut ipsi sic declarati, & publicati, confusi tandem, & compuncti, ad cor suum redire, & ab eorundem excommunicatorum, & anathematizatorum prohibita conversatione, & participatione, ac etiam obedientia, se penitus subtrahant, ut divinam ultionem evadant, illorumque damnationis participes minime fiant.

Hic Pontifex edidit contra Lutherum. Const. praecedentem.

Post cuius publicationem, multi illius sequaces ad fidem Catholicam conversi sunt, Lutherus autem pejora commisit, & sequaces multos habuit.

§.1. Sane alias, cum quidam falsi fidei cultores, mundi gloriam quarentes &c. Omittitur residuum hujus narrativae, quoniam tota Bulla est quae immediate praecedit.

§.2. Cum autem, sicut accepimus, licet post literarum affixionem, & publicationem post elapsam terminum, seu terminorum hujusmodi in literis per nos praefixi hujusmodi, seu praefixorum (quos quidem terminos elapsos fuisse, & esse omnibus Christifidelibus, per praesentes significamus, & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui ejusdem Martini errores secuti fuerunt, ipsarum literarum, ac monitionum, & mandatorum nostrorum notitiam habentes, spiritu sanioris consilii ad cor reversi, errores suos consistentes, & haeresim in manibus nostris abjurantes, & ad veram fidem catholicam se convertentes absolutionis beneficium, juxta facultatem eisdem Nunciis desuper concessam obtinuerint, & nonnullis Civitatibus, & locis dictae Alemaniae, libri, & scripturae dicti Martini juxta mandata nostra publice cremati fuerint, tamen ipse Martinus (quod non sine gravi animi molestia, & mentis nostrae perturbatione referimus) in reprobum sensum datus, non solum errores suos infra praemissum terminum revocare, & de revocatione hujusmodi nos certiores facere, seu ad nos venire contempsit, verum tamquam petra scandali prioribus contra nos, & hanc sanctam Sedem, & fidem Catholicam scribere, & praedicare, & alios ad hoc inducere non est veritus, propter quod, sicut ipse jam haereticus est declaratus, ita & aliis etiam non parvae auctoritatis, & dignitatis, propriae suae salutis immemores, ipsius Martini pestiferam haereticorum sectam publice, & notorie sequentes, eique palam, & publice auxilium, consilium, & favorem subministrantes, ipsumque Martinum in suis inobedientia, & contumacia consoventes, & alii publicationem dictarum literarum impediens, poenas in dictis nostris literis contentis damnabiliter incurrerunt, & haeretici merito sunt habendi, atque ab omnibus Christifidelibus evitandi, dicente Apostolo, Haereticum hominem, post unam, & secundam correctionem devota, sciens quia subversus est, qui ejusmodi est, & deliquit, cum sit proprio judicio condemnatus.

Martinum ideo & ejus sequaces ana-

zatis, & maledictis merito copulentur, & sicut in delinquendo dicti Martini pertinetiam sequuntur, ita poenarum, & nominis participes fiant, secumque Lutheri vocem, & debitas portent poenas, cum praemissa adeo manifesta, & notoria sunt effecta, & permanentes, ita ut nulla probatione, aut monitione, vel citatione indigeant, prout sic fore decernimus, & declaramus. Martinum, & alios, qui eundem Martinum in suo pravo, & damnato proposito obstinatum sequuntur, sic etiam eos, qui eum etiam praesidio militari defendunt, custodiunt, & propriis facultatibus, vel alias quomodolibet sustentare non verentur, ac auxilium, consilium, vel favorem, quovis modo praestare, & subministrare praesumpserunt, & praesument, quorum omnium nomina, & cognomina, & qualitates, etsi quavis celsa, vel grandi praesulgeant dignitate, praesentibus haberi volumus pro expressis, ac si nominatim exprimerentur, ac in illorum publicatione, vigore praesentium faciendae nominatim exprimi possent, decernimus; excommunicationis, & etiam anathematis, necnon maledictionis aeternae, & interdicti, ac in eos, & eorum descendentes dignitatum, honorum, & bonorum, privationis, & inhabilitationis ad illa, necnon bonorum confiscationis, & criminis laesae Majestatis, & alias sententias, censuras, & poenas, etiam in haereticos a canonibus inflatas in dictis literis contentas damnabiliter incidisse.

§.4. Civitates quoque, terras, castra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quae eos declinare contigerit, ac quae in illis sunt, ac alias etiam Cathedrales, & Metropolitanas, monasteria, & alia religiosa, & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Ecclesiastico interdicto supposita esse, ita ut illo durante, illis, praetextu cujusvis indulti Apostolici, praeterquam in casibus a jure permisis, & in illis, non alias quam januis clausis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, nequeant missae, & alia divina officia celebrari, Apostolica auctoritate, tenore praesentium declaramus, illosque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdictis, privatis, & inhabilibus, ubicumque locorum denunciari, & publicari, ac ab omnibus Christifidelibus arctius evitari praecipimus, & mandamus.

Interdictum ecclesiasticum apponit.

§.5. Et ut in omnibus tantum in Dei Ecclesiae suae vilipendium Martini, & sequacium, & aliorum inobedientium obstinata temeritatis audacia innotescat, ne morbida pecus gregem inficiat, parisque sincera ad infectionem trahatur, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum Praelatis, Capitulis, & personis Ecclesiasticis, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium religiosi exemptis, & non exemptis ubilibet constitutis, in virtute sanctae obedientiae, & sub excommunicationis latae

Illosque a Praelatis excommunicatos publicari mandant.

latae sententiae poenis, mandamus, quatenus ipsi, & quilibet eorum, si & postquam vigore praesentium requisiti fuerint, infra tres dies, quorum unum pro primo, & alium pro secundo, & reliquum pro tertio, peremptorio termino, ac canonica monitione praemissa assignamus, eosdem Martinum, & alios excommunicatos, anathematizatos, maledictos, & haereticos declaratos, aggravatos, interdictos, privatos, & inhabiles, & in praesentium executione nominatos, in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festivis diebus (dum major inibi populi multitudo convenerit ad divinae cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis candelis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & conculcatis, cum trina lapidum projectione, aliisque caeremoniis in similibus observari solitis, publice nunciari, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Christifidelibus arctius evitari. Ad majorem insuper praetati Martini, aliorumque haereticorum supradictorum adhaerentium, & sequacium, & fautorum confusionem, in virtute sanctae obedientiae, mandamus omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliarum Ecclesiarum Praelatis, ut sicut ipsi, ad sedandum schismata, auctore Hieronymo, constituti fuerunt, ita nunc, urgente necessitate, prout eorum incumbit officio, constituti se murum pro populo Christiano, non tacendo tamquam canes muti non valentes latrare, sed incessanter clamando, & exaltando vocem, & praedicando, & praedicari faciendo verbum Dei, ac veritatem fidei Catholicae, contra damnatos articulos, & haereticos supradictos.

Et contra Martini haereses ardentius praedicari jubet.

§.6. Necnon omnibus, & singulis Patriarchalium Ecclesiarum Rectoribus, ac Rectoribus quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis, & non exemptis, ut praemittitur, similiter in virtute sanctae obedientiae mandamus, ut sicut ipsi nubes a Domino constituti sunt, ita spirituales imbrem in populo Dei seminare, & contra supradictos articulos, ut praefertur, damnatos, sicut etiam eorum incumbit officio, publice predicare non vereantur. Scriptum est enim, quod perfecta caritas foras mittit timorem. Vos igitur, & vestrum singuli onus tam meritorii negotii devota mente suscipientes, vos in illius executione sic sollicitos, ac verbo, & opere studiosos, atque diligentes exhibeatis, quod ex vestris laboribus, divina nobis favente gratia, sperati fructus adveniant, ac per sollicitudinem nostram, quae causas pias gentibus pro retributione debetur, palmam gloriae, non solum consequi mereamini, verum etiam apud nos, & Sedem praedictam non immerito valeatis, de exacta diligentia vestra uberius commendari.

Publicatio hujus sententiae quae ligat.

§.7. Verum quia difficile foret praesentes declarationis, & publicationis literas ad praesentiam, & personam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum hujusmodi personaliter deducere, propter eis favorum poten-

tiam, volumus, ut affixio, & publicatio praesentium literarum in valuis duarum cathedralium, seu Metropolitanarum, aut unius cathedralis, & Metropolitanarum in dicta Alemania consistentium Ecclesiarum, per unum ex Nunciis nostris ibidem existentibus facta, ita eos liget, & arctet, Martinumque, & alios declaratos, damnatos hujusmodi, demonstrat in omnibus, & per omnia, ac si eis, & eorum cuilibet personaliter, intimatae, & praesentatae fuissent.

Transumptis credi declarant.

§.8. Et quia etiam difficile foret praesentes literas ad singula quaque loca deferri, in quibus earum publicatio necessaria foret, volumus, & praefata auctoritate decernimus, quod earum transumptis, sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici, seu ex Nunciis nostris praedictis munitis, & manu alicujus publici Notarii subscriptis ubique stetur, prout praesentibus originalibus literis staretur, si essent exhibite, vel ostense.

Quibuscumque que non obstantibus.

§.9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae in prioribus literis nostris praedictis volumus non obviare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Constitutionis, declarationis, praecipii, mandati, assignationis, voluntatis, & decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. P. An. 84 3. Januarii.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo primo, tertio Nonas Januar. nostri Anno VIII.

XLVI.

Indulgentiae Confraternitatis Rosarii Beatae Mariae Virginis.

Approbationem hujus antiqui ritus orandi, habes sup. in Const. XXI. Sixti IV. Ea quae fol. 172.

LEO EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Pastoris aeterni, qui ut humanum genus redimeret in ara Crucis immolari non abnuvit, vices licet immeriti gerentes in terris, id super reliqua cordis nostri voto potissimum optamus, ut cunctos fideles quos pretiosissimi sanguinis sui aspersione, Deo Patri reconciliari curavit, quorumque regimen, & gubernationem Nobis commisit, ad salubria pietatis opera, & praecipue ipsius pastoris, ejusque Beatissimae ac semper Virginis intemeratae Genetricis apud ipsum pro nobis advocatae, cultum, & devotionis affectum, quibus in immarcescibiles in caelis thesauros recondere, & caelestis patriae cives effici possint, frequenter invitemus, & his quae pro-

Procerum.

Confraternitas Rosarii antiquior a B. Dominico instituta mox renovata est in Civitate Colonienſi.

Cardinalis Legatus de latere in Germania cum ratificavit.

Confratribus que indulgentiam concessit.

Sixt. IV. eam extendit ad omnia alia loca.

propterea provide concessa fuisse percepimus, ut firma perpetuo, & illibata perstant, cum a nobis præsertim per sæculares Principes, & alias personas nobis, & Apostolicæ Sedi gratas, & devotas, humiliter petitur, nostræ approbationis, & innovationis libenter adiciamus firmitatem, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum domus Prædicatorum Colonienſium, nuper exhibitæ, petitio continebat, quod olim prout in historiis legitur, a Sancto Dominico quædam Confraternitas utriusque sexus fidelium, de Rosario ejusdem Beate Mariæ Virginis nuncupata, ad honorem Angelicæ salutationis instituta, & in diversis mundi partibus prædicata fuit sequentibus signis. Sed cum ipsa Confraternitas decursu temporis fere neglecta fuisset, & in oblivionem tranſiſſet, de anno 1475. Civitas, & Diocesis prædicta, meritis, & intercessionibus ejusdem Virginis a bellis liberata, in Ecclesia dicta domus innovata, & de novo instituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quod Confratres, & Sorores ejusdem Confraternitatis, tribus diebus cuilibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contra imminentiæ mundi pericula legerent, conjunctim vel diviſim, toties Angelicam salutationem quot sunt Psalmi in Psalterio Davidico, singulis decem salutationibus hujusmodi, orationem Dominicam semel præponendo; & modum orandi hujusmodi Psalterium, sive Rosarium ejusdem Beate Virginis vulgariter appellatum.

§.2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Ecclesia de novo institutam, postmodum bonæ mem. Alexander Episcopus Foroliviensis, tunc Apostolicæ Sedis cum potestate Legati de latere per totam Germaniam Nuncius, singulari devotione per motus, & se in eandem Confraternitatem recipi atque conscribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertii Romani Imperatoris, auctoritate Apostolica approbavit, confirmavit, & ratificavit.

§.3. Ac omnibus, & singulis utriusque sexus fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, in singulis quinque ipsius beatissimæ Mariæ Virginis præcipuis festivitibus, scilicet Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Purificationis centum; & quoties per se, vel per alium dictum Rosarium legerent, vel legi facerent, seu Sabbatis, & festivis diebus decantationi Salve Regina quæ post Completorium in dicta Ecclesia, ejusdem beatissimæ Virginis, ubi dicta Confraternitas instituta extitit, & quam ipse Nuncius antea consecraverat, cantabatur, interessent, 40 dies indulgentiarum concessit.

§.4. Et post vero fel. record. Sixtus Papa Quartus Prædecessor noster, accepto per eum quod Confraternitas hujusmodi in dicta Ecclesia de novo instituta fuerat, voluit, & ordinavit, quod omnes, & singuli Confratres utriusque sexus Confrater-

nitatem prædictam servantes, tam in dicta Civitate Colonienſi, quam, & alibi ubicumque locorum, tunc, & pro tempore existentes, vere poenitentes, & confessi, qui orationem Dominicam, & salutationem Angelicam prædictam, modo præmissis dicerent in singulis Nativitatis, Annunciationis, Assumptionis ejusdem Beate Virginis Mariæ festivitibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum consequerentur.

§.5. Et deinde supplicationibus tunc Ducis, & Ducissæ Britannicæ inclinatus, præfatum Psalterium, seu modum orandi eadem auctoritate approbavit, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & singuli Christiani fideles ad devotionis opera, & ad dictum modum orandi frequentius inducerentur, universis, & singulis Christianis fideles modo prædicto orare volentibus, ubilibet, ac tunc, & pro tempore existentibus, pro qualibet vice, qua sicut præmittitur orarent, pro qualibet quinquagena præfati Psalterii, quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis poenitentis in Domino relaxavit, prout in ipsius Sixti Prædecessoris literis insuper confectis, quas perpetuo durare voluit, plenius continetur.

§.6. Et successive pia mem. Innocentius Papa VIII. etiam Prædecessor noster, cum anno Domini 1483. alias 1484. 13. die mensis Octobris, quidam Bartholomæus de Comatiis de Bononia, tunc dicti Ordinis Generalis Magister cum ejusdem Ordinis Provincialibus Capitulum generale in alma Urbe celebraret, Bartholomæi Generalis vivæ vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum essent de dicta Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Psalterium B. Mariæ Virginis hujusmodi, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, semel in vita, & semel in mortis articulo, etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem questu sed devotionis causa, concessit, de qua concessione per literas testimoniales ipsius Bartholomæi sui secreti sigilli, seu signati usualis impressione munitas constat.

§.7. Et insuper fel. mem. Raymundus tit. S. Mariæ Novæ, Presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictæ Sedis Legatus, eisdem Confratribus, & Conſororibus, pro quolibet Rosario centum dies Indulgentiarum perpetuo, & similiter plures, ac diversi locorum Ordinarii singuli Indulgentiam 40. dierum concesserunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Episcopi, & Nuncii, & Ordinariorum hujusmodi singulis desuper confectis literis dicitur plenius contineri.

§.8. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat, dilectus filius nobilis vir Joannes Dux, & dilectæ nobis in Christo filia nobiles Mulieres Maria ipsius Joannis Ducis Conſors Ducissa Juliacen., & Montens., ac Sibilla Marchionissa Brandeburgensis dictæ Mariæ Ducissæ Genitrix, necnon dilectus etiam filius Magister Joannes Inge-

Orandique modum prædictis approbavit, & indulgentias sic orantibus concessit in ejus Const. cit. lib. 1. rub.

Innoc. VIII. alias indulgentias dedit.

Alter Card. in Germania Legatus Pape, & alii Ordinarii alias etiam indulgentias dederunt.

Hic modo Pater de prædictorum confirmatione requiritur.

Omnia confirmat.

Indulgentias auget.

Confessorum Presbytero Ordinis S. Dominici Confratres continent, eos audire, & absolvere posse eoncedit.

Ingenozel. Præpositus Ecclesiæ S. Victoris Colonienſis Diocesis literarum Apostolicarum majoris præfidentis Abbreviator, necnon Notarius scriptor, & familiaris, continuus Commensalis noſter, ob singularem, & sinceram, quam ad ipsam intemeratam Virginem ferunt devotionem, ac dicti Prior, & Confratres cupiant, omnia, & singula præmissa etiam per nos approbari, confirmari, & innovari. Quare pro parte, tam Joannis Ducis, & Mariæ Ducissæ, ac Sibillæ Marchionissæ, necnon Joannis Præpositi, quam Prioris, & Fratrum Prædicatorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissa omnia, & singula pro illorum substantia firmiori approbare, confirmare, & innovare, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§.9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paterne annuentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, Confraternitatem, ac ritum, sive modum orandi hujusmodi, necnon omnes, & singulas indulgentias, tam per Sixtum, & Innocentium Prædecessores, quam Legatum, Nuncium, & Ordinarios prædictos, ut præsertim, concessas, & desuper confectas literas, ac omnia, & singula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innovamus, ipsasque indulgentias de novo perpetuo concedimus.

§.10. Et ut Joannes Dux, & Maria Ducissa, & Sibilla Marchionissa, ac Joannes Præpositus, necnon Prior, & Fratres præfati, necnon omnes, & singuli alii Christiani fideles ea devotionis opera, & per dictum modum sive ritum orandi eo frequentius inducantur, quo exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, Joanni Duci, Mariæ Ducissæ, Sibillæ Marchionissæ, Joanni Præposito, Priori, ac Fratribus Prædicatoribus, & eorum singulis, ac universis, aliisque utriusque sexus Christianis fideles dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, ubilibet existentibus, tam presentibus, quam futuris, vere poenitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Rosarium devote oraverint, ut pie fertur, quod qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentis misericorditer in Dño relaxamus.

§.11. Ac quod omnes prædicti, & eorum, singuli in Pascha Resurrectionis, festivitibus prædictis, ac tribus diebus singulis festivitatum earumdem præcedentibus, cuicumque Presbytero domus Ordinis Prædicatorum Fratrum professorum per eorum singulos pro tempore eligendo peccata sua confiteri valeant, ipseque presbyter eorum confessionibus diligenter auditis, ipsos, & eorum singulos, ab omnibus, & singulis excommunicationibus, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, & promulgatis, Tom. III. Par. III.

necnon sacrilegis, incestibus, adulteriis, poenitentiarum injunctarum, & divinarum officiorum, & juniorum omissionibus, aliisque eorum peccatis, criminibus, excessibus, delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, in singulis etiam Sedi Apostolicæ reservatis calibus (contentis in bulla singulis annis die Coenæ Domini legi consueta, dumtaxat exceptis) absolvere, & eis pro commissis poenitentiam salutarem injungere, ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare, & vota quæcumque (ultra marinis visitationis liminum, Beatorum Petri, & Pauli præfatorum, ac Sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare libere possit, Ordinarii, & Archidiaconi loci, ac Rectorum Parochiarum, & cujusvis alterius licentia de super minime requisita.

§.12. Quodque pro receptione, et conscriptione aliquorum Confratrum, sive Conſororum in dicta Confraternitate, nihil omnino temporale exigi debeat, sed sponte oblata dumtaxat recipi possint, perpetuo statuimus, et ordinamus.

§.13. Præsentibus, quoad illarum effectum, & in eis contenta sub cujusvis similibus, vel dissimilibus indulgentiarum, facultatum, concessionum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Jubilei, & in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, seu expeditionis contra infideles, vel alias, quacumque de causa, per Nos, & Sedem prædictam, nunc, & pro tempore factis, nullatenus comprehendendi, sed illis non obstantibus dictis Christianis fideles omnes suffragari, ipsosque illis gaudere, seu uti debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

§.14. Non obstantibus præmissis, & Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.15. Ceterum, quia difficile foret &c. Nulli ergo &c. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo, Pridie Nonas Octobris, Pont. nostræ Anno VIII.

XLVII.

Institutio Tertie Regule, pro Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci Assisientis, de Poenitentia nuncupatis, sub tribus votis essentialibus in communi viventibus.

Tertiam Regulam hujusmodi B. Franciscus constituerat pro secularibus, ut videre est in Constit. IV. Nicolai IV. Supra montem. Tom. III. Par. II. fol. 53.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci sub tribus votis essentialibus in Congregatione viventibus.

Inter cetera nostro regimini credita, ea nos potissime sollicitos reddunt, per quæ frenatis mundi carnisque concupiscentiis, R r r

Ingredientes Confraternitatem, nihil solvere tenentur.

Clause præservativæ.

Clause derogatoriæ.

Fides transmissorum. Sanctio poenalis. D. P. An. 8. die 6. Octobris.

Exordium.

Nicolaus IV. Regulam Tertii Ordinis a B. Francisco editam confirmavit in sua Constit. in rub.

Cui Ordini non solum fecerunt se ad dixerunt, sed etiam regulas.

Hic ideo Patres illam regulam pro illis regularibus accommodat.

De Novitiorum receptione.

Habitu Fratrum, & Sororum, & forma professionis.

Jejunio.

tiis, innocentie, primæque pacis celsitus tranquillitas ad suam primævam reduci cognoscitur originem.

§.1. Dudum siquidem hujus gratia Nicolaus Papa IV. prædecessor noster, Tertiam Regulam B. Francisci, quam de Penitentia appellavit, per quam almus Confessor, homines utriusque sexus fideles, Spiritu Dei plenus salvare contendebat, confirmavit, & approbavit.

§.2. Verum quia temporis decursu spirante illo Spiritu Sancto, non solum viri conjugati, mundique hujus incolæ, pro quibus a B. Francisco præfata Tertia Regula edita fuerat, verum etiam innumerarum Virginum Chori, tribus essentialibus, & a quibusdam etiam clausuræ nostra auctoritate assumptæ, votis, constructisque Monasteriis quampluribus, non sine militantis Ecclesiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati Tertii Ordinis jugo sua colla subdidierunt.

§.3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritatis accommodata, cælibi vero, virgineoque statui sub hujusmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenus decencia innectuntur, ob quod castorum animorum nitidi affectus ac juxta Domini voluntatem, pretiosum a vili separantes, eandem Tertiam Regulam, in modum qui sequitur distinctam, de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & successoribus vestris, servandam, transmittimus, cujus tenor sequitur, & est talis.

De Novitiorum, seu Novitiarum ingressu. C A P. I.

Fratres, seu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent esse fideles, Catholici, de heresi non suspecti, in obedientia Romane Ecclesiæ firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore sani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus antequam recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi.

De his, quæ debent promittere Fratres, & Sorores in Professione hujus Tertia Regula. C A P. II.

Fratres, & Sorores, postquam per unum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Visitatoris esse debet) si conversatio laudabilis fuerit, apud Conventum in quo quis, vel quæ habitum probationis portaverit, de consilio dicti Conventus, ad professionem dicti Ordinis recipiatur. In qua Professione promittat servare mandata Dei, ac satis facturum de transgressionibus, quas facere possit in futurum contra hanc Tertiam Regulam, ubi a Prælati requisitus fuerit, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

De Jejunio. C A P. III.

Fratres, & Sorores, perpetuis temporibus, feria secunda, quarta, sexta,

& Sabbato (excepto Dominicæ Nativitatis festo) carnes non comedant. Et a festo omnium Sanctorum usque ad Resurrectionem Domini, omni feria quarta, & sexta jejunare teneantur. Ac similiter qualibet sexta feria totius anni. Item a festo B. Martini, usque ad Nativitatem Domini jejunent quotidie, in juncta Quadragesima, universalis Ecclesiæ, usque ad Resurrectionem Domini, quam tamen a Quinquagesima incipere debent. Diebus vero, quibus non jejunatur, bis tantum die dumtaxat comedant. Excepto quod a festo Paschæ usque ad mensem Octobris, laborantes penoso, seu gravi laborare, ter in die refici poterunt, juniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore necessitatis jejunium solvere.

De Divino Officio, & Oratione. C A P. IV.

Fratres, & Sorores in Ecclesia servant silentium, præsertim quando Missa celebratur, vel sermo Dei proponitur. In aliis vero locis, servant quod per suos Superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in sero, intra se, & Deum cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitaverint. Quolibet autem die (si potuerint commode) debeant audire Missam. Et procurare debent, quod habeant virum religiosum, qui illis verbum Dei certis diebus proponat, & eos ad penitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel ille, qui, vel quæ horas Canonicas sciunt perse dicere, debent horas canonicas secundum usum Sanctæ Romane Ecclesiæ persolvere. Qui vero horas Canonicas nesciunt dicere, dicant duodecim Pater Noster pro Matutino, & pro qualibet aliarum horarum septem, addito Gloria Patri in fine cujuslibet Pater noster, addito etiam Credo, & Miserere mei Deus in principio Primæ, & Completorii. Et qui præmissa nescierint, ter Pater noster, pro Penitentia dicere debeat. Quotiens autem prandium, vel cibum sumunt, gratias Deo reddere debent. De Confessione vero Sacramentali, & Sacra Communionem sumenda, servabunt ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quod ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam Statuta a suis Superioribus super hoc ordinata.

De Prælatorum, & Officiorum Ordinatione. C A P. V.

Quilibet domus, si Monasterium virorum fuerit, habebit Superiorem istius fraternitatis, qui Minister localis appellabitur. Si vero Mulierum, Mater dicetur. Et eligentur per suos Conventus, vel instituentur per suos Provinciales Superiores seu Visitatorem Generalem. Ita tamen, quod nullus sit perpetuus, sed certi temporis. Qui Ministri, & Matres obedient per omnia, quæ ad præsentem Regulam spectant, Provincialibus Ministris Ordinis Minorum B. Francisci, & Visitatoribus deputatis ab ipsis Ministris, quamdiu in dictis

Silentio, confessione, & communionem.

Officiorum ordinatione, & subjectione Ordini Fratrum Minorum.

Qualitate vestium, & conversatione.

Infirmitas.

Visitatorum officio.

Defunctorum exequiis.

dictis officiis fuerint. Quo vero ad alia officia intra domum, servabunt statuta sua.

De modo interius, exteriusque conservando. C A P. VI.

Cum Fratres, & Sorores hujus fraternitatis dicantur de Penitentia, oportet eos ab omni curiositate, tam in vestibus, quam in aliis quibuscumque abstinere. Et juxta Apostolicum Principis B. Petri salubre consilium, depositis certis vanis hujus sæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare debent, nisi solum humile, & necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu Curiarum Principum, Dominorum, seu Dominarum, ubi mollia hujus mundi (Domino testante) habentur, omnino cavere. Nec ullo umquam tempore choreis, jocis, & aliis histrionum vanitatibus interesse. Debent quoque esse parci in verbis, & locutionibus, quæ raro sine peccato multiplicentur. Et super omnia ab omni mendacio, & juramento quocumque juxta mandatum Domini, nisi pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, cavere debent. Et omni die in sero, inter cetera, debent examinare se, si vel mendacium, vel juramentum aliquid fecerint, & pro quolibet, ter Pater noster dicere debent.

De visitatione, & cura Infirmorum. C A P. VII.

Si quis Frater, vel Soror hujus fraternitatis in infirmitate ceciderit, Minister domus, vel Mater, semel quotidie, perse, vel per aliam personam visitare teneatur. Et de bonis communibus, omnia necessaria diligenter faciat illi ministrare. Teneatur quoque infirmum, vel infirmam monere ad penitentiam acceptandam, veramque conversionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem, & judicii divini distractionem, simulque divinam misericordiam proponendo.

De visitatione, quam Prælati debent facere circa Fratres, & Sorores. C A P. VIII.

Minister Provincialis Fratrum Minorum, vel Visitator ejusdem Ordinis, cui ipse commiserit, visitabit quolibet anno, semel tantum in qualibet domo, cum presentia seniorum. Et facta visitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipse autem Visitator numquam solus maneat, & separatus cum aliqua Sorore. Debent autem Ministri, & Matres, dicere Visitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alii Fratres, & Sorores. Et si aliqui fuerint incorrigibiles judicio discretorum, vel discretarum domus, tamquam morbida pecora eiiciantur de Congregatione.

De Officiis Mortuorum. C A P. IX.

Postquam aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migraverit, curabit Minister, seu Mater, quod ejus exequiis solemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicujus domus, ubi ipse

sum mori contigerit, personaliter interesse debent, nec recedere debent, donec corpus traditum sit Sepulturæ. Et pro anima cujuslibet defuncti, vel defunctæ, infra octo dies, quilibet Sacerdos unam Missam, scientes autem psalterium quinquaginta psalm., nescientes vero psalm. quinquaginta Pater noster, & in fine cujuslibet, Requiem æternam dicere teneantur. In fine autem cujuslibet anni, seu infra quemlibet annum, quilibet Sacerdos tres Missas pro defunctis, scientes psalterium, unum psalterium, nescientes vero psalterium, centum Pater noster, cum Requiem æternam in fine cujuslibet dicere debeant. Et circa ista officia pro defunctis, & alia officia divina, in presenti ferie annexa, cura imponitur Ministris, & Matribus, ut fideliter persolvantur.

De obligatione contentorum in Regula. C A P. X.

Omnia, & singula in præfata Regula contenta, sunt consilia ad facilius salvandas animas viatorum. Et nulla sunt obligatoria ad peccatum mortale, vel veniale, nisi humano, vel divino jure aliquis alias esset obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere penitentias sibi a Superioribus impositas, quando super hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota essentialia, paupertatem, nihil habendo in speciali, castitatem, quia post votum non possunt matrimonium contrahere, nec sine transgressione, vitis carnis se immiscere, & obedientiam, quantum ad illa, sine quibus non potest commode ista fraternitas manuteneri. Teneantur etiam ad clausuram servandam illa, quæ ipsam expresse servare voluerint. Quod omnibus, & singulis Conventibus concedimus, dummodo hospitalitas, & caritas, quam exercere solent apud infirmos, nullam cum honestate patiatur detrimentum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima Januarii millesimo quingentesimo vigesimoprimo. Pont. nostri anno VIII.

XLVIII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis jurisdictione per adjunctionem alterius Judicis, non intelligatur diminuta, in procedendo contra Maleficos, fortilegos, a fide apostatantes, &c. Et officiales sæculares, absque processu revisione, eorum sententias exequantur.

Quoad secundam partem idem statuit Innocentius VIII. sup. in sua Const. XII. Dilectus fol. 210.

LEO EPISCOPUS

Universis, & singulis locorum ordinariis ac hæreticæ pravitatis inquisitoribus in domino Venetorum constituentibus. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Honestis petentium votis libenter annuimus, eaque favoribus protequimur.

Obligatio ad tria vota, & clausura.

D. P. An. 8. 20. Januarii.

Hic Pontifex ex causis hic expressis, des.

